

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Astruitur utriusque concordia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

ARTICULUS III.

De concordia decretorum cum libero arbitrio.

SUMMARI A.

1. Varii modi conciliandi libertatem voluntatis cum Divinis decretis.
2. Vera ratio conciliandi à causali efficacia Divina voluntatis peti debet.
3. Probatur primò ex ratione causæ primæ.
4. Secundò à paritate & subiectione voluntatis creatæ.
5. Tertio ex efficacia activitatis.
6. Ex ratione Divini domini.
7. Radix contingentia & libertatis, non est Divina voluntatis libertas, sed efficacia.
8. Modus conciliandi Recentiores & Thomistas ab Henrico à S. Ignatio traditus improbat.
9. Alius modus traditus ab Augustino Erath.
10. Eius supposita.
11. Refelluntur.

§. I.

Astruitur utriusque concordia.

UNA est sententia Pelagii & Calvinii, per decreta prædefinitiva imponi cervicibus nostris fatale jugum necessitatis, propterea libertate: ex qua tamen abierunt in diversas & oppositas hæreses; ut primus initium salutis tribueret liberi arbitrii vicibus; alter arbitrio humano nihil nisi spontaneitatem relinqueret, & tam bonos quam malos hominum actus in solum DEUM Authorem, à quo operandi necessitas imponeretur, referret. Catholici Doctores in hac fidei doctrina conveniunt, DEI providentiam & voluntatem ita de rebus nostris disponere, nosque ad bonas operationes suâ præveniente gratiâ excitare, ut tamen liberi arbitrii vires nequaquam adimat. Vix tamen & modi, quibus decretorum & auxiliorum efficacia cum illibata facultate liberi arbitrii componunt, sunt diversissima. Aliqui (ut ex hucusque disputatis constat) ipsum nomen antecedentis efficaciæ abhorrent, & indifferentia decreta obtundunt, quos a. 1. hujus disputationis refutavimus. Alii admittunt decreta efficacia prædefinitiva h. e. præparativa auxilii efficaciæ, sed efficaciâ acceptâ à præscientia media consensus futuri, contra quos a. 2. §. 1. egimus. Alii concordiam tum inter decreta & libertatem, tum inter defensores scientiæ mediæ, & prædeterminationem lanciri posse æstimant, si RR. relicto scientiæ mediæ fundamento decreta antecedenter ad prævisum consensum efficaciâ amplectantur; isti verò pro physica, quam tumentur, efficacia, seu præparatione auxiliorum physicè momentum morales tantum motiones substituant: quam sententiam §. 2. impugnavimus. Thomistæ cum suo Angelico Duce ex D. Augustini doctrina tumentur decretorum physicè prædefinitivum efficaciam intrinsicam & antecedentem optimè consistere cum libertate nostri arbitrii, eò quod rerum omnium contingentia & libertas in ipsa Divinæ voluntatis efficacia originentur: unde quàm parum causa impedit esse sui effectus, quem producit; tam parum DEUS impedit libertatem

actus, quem prædefinit; imò potius eundem promovet & perficit.

Hanc doctrinam tam clarè & copiosè tradit maximus Ecclesiæ Doctor Augustinus, ut meritò dicat Contensonus, quòd transcribendi essent Augustini libri, ut tanti Patris mens in toto suo splendore fulgens exhiberetur: nec facile reperitur alicujus momenti obiectio hoc tempore opposita solita, ad quam non in suis libris propositam D. Augustinus responderit.

Testimonia S. Patris partim præmissa sunt, partim in tractatu de actibus humanis, de quæ gratia copiosè sequuntur.

Ex fundamentis priori artic. §. 5. n. 29. positus juvat unum alterumve in memoriam revocare. Primò. Nullum ens reale potest subduci causalitati & influxui causæ primæ; sed actus liber unà cum virtute illum producendi, cumque potentia ad oppositum, sunt ens reale: ergo nequeunt subduci influxui & causalitati causæ primæ. Si hoc: ergo causa prima suo influxu, qui fit per ejus voluntatis actionem virtualiter transeuntem, non destruit, sed perficit effectum.

Secundò. Creatæ voluntas sese determinando ad actum liberum, non destruit, sed perficit suam libertatem: ergo etiam DEUS prædeterminando voluntatem creatam ad actum liberum, ejus libertatem non destruit, sed perficit. Consequentia probatur primò auctoritate S. Augustini locò suprâ citatò dicentis: *DEUS magis habet in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi suas*: ergo infert D. Th. q. 22. de ver. a. 8. *Sicut voluntas potest actum suum immutare in alium, ita & multò amplius DEUS*: nempe ideo voluntas creatæ non destruit, sed perficit suam libertatem sese formaliter determinando, quia sese determinat ad actum ex prævia deliberatione & electione fundatâ in obiectiva indifferentia finis & mediorum, dominativè & cum potestate ad oppositum eliciendum, quantumvis ex hujus determinationis suppositione sit impossibile, ut actus oppositus, vel actus determinati negatio simul consistat: ergo ex eodem fundamento Divina voluntas causaliter prædeterminando non aufert, sed perficit libertatem voluntatis creatæ; quia illam determinat ad actum juxta suæ libertatis exigentiam cum omnibus enumeratis conditionibus eliciendum.

Hanc voluntatis creatæ subiectionem ad omnipotentissimam DEI voluntatem, & gratiæ efficaciam mirè extollit, eique libertatem attribuit D. Augustinus. Sic l. de Corr. & gratia. c. 8. & epist. 83. *Voluntas tantò liberior, quanto sanior, & tantò sanior, quanto Divina gratia subiectionior. Voluntas quippe humana non libertate consequitur gratiam, sed gratiâ libertatem.* Accinit ejus Discipulus D. Prosper contra Collat. c. 38. *Opitulationes Divinæ gratiæ stabilimenta sunt voluntatis humane.* Hinc rectè interrogos Adversarium verbis Innocentii I. in epist. ad

Con-

Concil. Cartag. Ergo eris tibi in providendo præstantior, quam potest esse, qui te, ut esses, effecit?

5. Tertio. Quando causa est efficacior, tanto penetrantius suâ activitate attingit non tantum entitatem effectus, sed etiam omnes modos ipsius: ex debilitate enim virtutis activæ in semine contingit, quod si filius nascitur dissimilis Patri in accidentibus, quæ pertinent ad modum essendi: sed Divina voluntas est infinitæ efficaciam; utpote ex August. *liberrima, fortissima, inviolissima*. estque, ut rursus inquit Angelicus Doctor 1. perih. lect. 14. *causa quedam profundens totum ens, & omnes eius differentias, ita ut ex ipsa voluntate Divina originentur necessitas & contingentia in rebus: ergo ipsa Divina voluntas caulat rerum contingentiam & libertatem.*

6. Quarto. De ratione Divini domini in jure creationis inabdicabiliter fundati est, ut possit pro libitu mutare voluntates hominum, *quomodo vult & quando vult*: ergo dominium voluntatis creatæ in suos actus optime compatitur dominium voluntatis Divinæ suæ decreto prædeterminativo de humana voluntate disponentis prout vult: & ideo inculcat D. August. *DEVS, agit in cordibus motum voluntatis eorum, facit ex volentibus volentes, ex repugnantibus consentientes, ex oppugnantibus amantes. Fundamentum hoc tradit D. Th. 1. cont. gent. c. 68. Dominium, quod habet voluntas supra suos actus, per quod in eius potestate est velle & nolle, non excludit instrumentum superioris causæ, a qua est ei esse & operari: & sic remanet causalitas in causâ primâ, quæ est DEVS, respectu motuum voluntatis. in 1. p. q. 83. a. 1. ad tertium. DEVS est primâ causa movens & naturales causas & voluntarias. Et sicut in naturalibus causis movendo eas, non aufert, quin actus earum sint naturales, sed potius hoc in eis facit: ita movendo causas voluntarias non aufert, quin actiones earum sint voluntarie, sed potius hoc in eis facit: operatur enim in unoquoque secundum ejus proprietatem. Et in 2. dilt. 25. q. 1. a. 2. Etiam si voluntatem hominis in aliud mutet, nihilominus tamen hoc suâ omnipotentia facit, ut illud, in quod mutatur, voluntarie velit.*

Rectè igitur miratur D. Fulgentius l. de Incarn. & grat. c. 29. *Itane rerum ordo credi putarivè permittitur, ut DEVS, qui creator est hominis, valeat hominem creare, non mutare? Et qui nullius indiget adjutorio, ut hominem faciat, operari tamen, quod vult, in hominis voluntate non possit, priusquam in homine ipsum velle repererit! Hanc amenitiam & à fidelibus suis arceat, & ab infidelibus auferat DEVS.*

7. Colliges ex dictis. Radicem contingentia & libertatis non esse Divinæ voluntatis libertatem; sed efficaciam; nam si ideo creati effectus forent liberi, quia à libera DEI voluntate procedunt, non esset ratio, cur non omnes effectus forent liberi, cum omnes à DEI voluntate liberè procedant. Igitur libertas Divinæ voluntatis & omnipotentia facit, quidem omnes effectus esse liberè productos, quod autem ex his alii liberè, alii necessariò operentur, id refundendum est in causæ primæ infinitam efficaciam, quæ non esse tantum, sed & modum essendi rebus attribuit. Unde ta-

meti per impossibile DEUS esset causa necessario operans, non tamen impediret, quin aliqui effectus & operationes essent liberè, vel contingenter productæ: neque enim necessitas movendi impediret Divinam efficaciam, quin causas creatas moveret juxta suam proportionem & modum operandi. Ex alio tamen capite posset impediri libertas creatæ in illa hypothesi impossibili: quia omnis creatæ libertas est participata essentialiter; sed in illa hypothesi non posset esse participata; siquidem nulla foret libertas in DEO, cujus esset participatio: ergo neque daretur libertas creatæ.

§. II.

Possintne concordari scientia mediæ & prædeterminationum Patroni?

Antiqua & nota sunt, non tamen inimica, sed studio veritatis prælia inter scientia mediæ, & prædeterminationum patronos circa decretorum Divinorum efficaciam & concordiam cum libero arbitrio. Non desunt tamen, qui se pacis feciales offerant, & laborent in unam sententiam & tesseram componere utriusque partis copiosa agmina. Est imprimis Henticus à S. Ignatio, qui hoc negotium æquis conditionibus transigi posse existimat. Sed quibus? Cedat Recentior præfensione scientia mediæ, & agnoscat cum S. Augustino omnem nostri consensus sequelam vel fortificationem pendere à Divinæ voluntatis præfensionis antecedenti efficaciam. Cedat etiam Thoma præfensione physici influxus & prædeterminationis, sitque contentus efficaciam motus moralis, quæ tamen & ipsa summè sit infallibilis. Hæc ratione abruptetur tandem contentiosus finis, & utraque schola uno ore concordiam efficacis decreti cum libero arbitrio contra Novatores declamabit.

Sed dura & rigida conditiones, quæ utramque partem totis penè castris, & omni militari instrumentis exuunt. Videtur mihi Author inter litigantes gaudere velle, & de utriusque manibus suæ sententiæ trophæum erigere. sanè si Thomista physica causalitatis influxum dimittat à manibus, totam amittit Thomistica doctrinæ consequentiam & œconomiam, potiores Theologiæ & Philosophiæ partes pervagantem. Si Recentior scientia mediæ renunciet, tota prædestinationis & concordia cum libero arbitrio à Molina tanto molimine meditata fabrica ruat necesse est. Nulla igitur ab hoc feciali speranda pax est.

Huic succenturiatur alius Recentior Theologus, qui magnum Pacis Tractatum, quo utramque partem in unam sententiam sociaret, conscripsit. Nempe Augustinus Erath nuper editum librum edidit, cui Titulus, *Cociliatio Prædeterminationis Physicæ, seu Decreti Divini intrinsecæ efficacis cum scientia mediæ directivæ decreti extrinsecæ efficacis*, quo non tam conditiones pacis offert, quam persuadere conatur, vocum magis quam sententiarum litigium Thomistæ inter RR. intercedere.

Nova sanè novissima, clarissimæ virtis, & in D. Thoma veratissimæ hæcenus non perspecta, nec audita, nec credita. Imò citius credideris Syllæma Copernici, quam utramque scholam hinc